

Dinning turizmga ta'siri

Ilmiy rahbar: **Xasanova Nargiza**

Toshkent Kimyo Xalqaro Universiteti

"Turizm" kafedrası katta o'qituvchisi

To'ychiboyeva Maftuna Akmaljon qizi

Toshkent Kimyo Xalqaro Universiteti

Turizm yo'nalishi talabasi

Annotatsiya: Din va turizm o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik murakkab mavzu bo'lib, e'tiqod tizimlari, madaniy amaliyotlar va iqtisodiy harakatlarni kesishadi. Ushbu tezis diniy e'tiqodlar, an'analar va tuzilmalarning global turizm amaliyotiga ta'sirini tushunishga qaratilgan din va turizm o'rtasidagi ko'p qirrali munosabatlarni o'rganadi. Fanlararo yondashuvdan foydalangan holda, ushbu tadqiqot o'yindagi dinamikani har tomonlama tahlil qilish uchun antropologiya, sotsiologiya, iqtisod va diniy tadqiqotlar istiqbollarini birlashtiradi. Ushbu tadqiqot amaliy tadqiqotlar, sifatli tahlillar va nazariy asoslar orqali dinning turizmga ta'sirini yoritishga, ziyoratgohlar, diniy bayramlar, ma'naviy turizm va diniy merosni tovarlashtirish kabi moddiy va nomoddiy jihatlarni o'rganishga harakat qiladi. Bundan tashqari, u diniy turizmning maqsadli jamoalarga, madaniy o'ziga xosliklarga va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishga ta'sirini o'rganadi, shuningdek, muqaddas joylarni tijoratlashtirish bilan bog'liq axloqiy o'lchovlar va muammolarni ko'rib chiqadi. Din va turizm o'rtasidagi murakkab aloqalarni yoritib berish orqali ushbu tezis zamonaviy turizm amaliyotiga xos bo'lgan murakkabliklar va ularning kengroq ijtimoiy-madaniy ta'sirlarini chuqurroq tushunishga hissa qo'shishga intiladi.

Kalit so'zlar: Diniy turizm, ziyorat, muqaddas joylar, ma'naviy sayohatlar, madaniy, meros, diniy bayramlar, e'tiqodga asoslangan sayohat, axloqiy turizm, iqtisodiy ta'sir, madaniy o'ziga xoslik, marketing, dinlararo muloqot, muqaddas turizm, turizm tovarlari, ijtimoiy-madaniy, ta'sirlar, turizmni boshqarish.

Turizm - bu ko'p qirrali soha bo'lib, u turli xil motivatsiyalar, tajribalar va yo'nalishlarni o'z ichiga oladi. Tabiiy landshaftlar, madaniy meros va dam olish tadbirlari kabi omillar turizm bo'yicha muhokamalarda ko'pincha ustunlik qilsa-da, dinning sayohat tajribasiga ta'sirini e'tiborsiz qoldirib bo'lmaydi. Din uzoq vaqtdan beri butun dunyo bo'ylab turizm modellari, yo'nalishlari va faoliyatini shakllantirishda muhim rol o'ynagan. Ushbu maqolada biz din va turizm o'rtasidagi murakkab munosabatlarni o'rganamiz, diniy e'tiqodlar, urf-odatlar va joylar turizm sanoati va sayohatchilar tajribasiga qanday ta'sir qilishini o'rganamiz.

Ko'pgina sayohatchilar uchun turizm nafaqat dam olish va dam olishdan ko'proq narsani taklif qiladi; ruhiy izlanish va boyitish uchun imkoniyat yaratadi. Diniy turizm yoki ziyorat muqaddas joylar, ibodatxonalar, masjidlar, cherkovlar va boshqa ibodat joylariga sayohatlarni o'z ichiga oladi. Ushbu manzillar imonlilar uchun katta ahamiyatga ega bo'lib, ibodat, fikr yuritish va diniy marosimlar uchun markaz bo'lib xizmat qiladi. Hindlarning Varanasi ziyorati, Muqaddas zaminga nasroniy ziyorati yoki Makkaga islom ziyorati bo'ladimi, diniy turizm ma'naviy rohatlanish va ilohiy kuchlar bilan bog'lanishni o'zida mujassam etadi.

Madaniy suvga cho'mish: diniy obidalar nafaqat ziyoratgohlar, balki madaniy meros va tarix omborlari hamdir. Sayohatchilar bu joylarga nafaqat ma'naviy ahamiyati, balki diniy an'analar, marosimlar va urf-odatlarning boy gobeleniga sho'ng'ish imkoniyati uchun ham jalb qilinadi. Murakkab o'ymakorlik naqshlari bilan bezatilgan qadimiy ibodatxonalardan tortib, vitraj oynalar bilan bezatilgan mahobatli soborlargacha, diniy arxitektura dunyo bo'ylab jamoalarning badiiy yutuqlari va madaniy o'ziga xosligini aks

ettiradi. Diniy joylarni o'rganish orqali sayohatchilar tarix davomida jamiyatlarni shakllantirgan e'tiqodlar, qadriyatlar va amaliyotlar haqida tushunchaga ega bo'ladilar.

Ma'naviy va madaniy ahamiyatidan tashqari, diniy obidalar turizm iqtisodiyotini rivojlantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ziyorat va diniy bayramlar har yili millionlab sayyohlarni jalb etib, mahalliy jamoalar va korxonalar uchun katta daromad keltiradi. Mehmonxonalar, restoranlar, esdalik sovg'alari do'konlari va transport xizmatlari ziyoratchilar va diniy sayyohlar tez-tez boradigan joylarda gullab-yashnamoqda. Bundan tashqari, diniy turizm ko'pincha muqaddas qadamjolar chegarasidan tashqariga chiqib, haqiqiy diniy tajribalarni izlayotgan sayohatchilarga murojaat qiladigan meros yo'llari, ekskursiyalar va mavzuli tadbirlarning rivojlanishiga turtki beradi.

Diniy turizm ko'plab imtiyozlarni taqdim etsa-da, u qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi va axloqiy mulohazalarni oshiradi. Muqaddas joylarga ommaviy sayyohlik mahalliy infratuzilmaga jiddiy ta'sir ko'rsatishi, diniy marosimlarni buzishi va bu joylarning muqaddasligini buzishi mumkin. Bundan tashqari, diniy turizmni tijoratlashtirish ekspluatatsiya, madaniy o'zlashtirish va ma'naviy va iqtisodiy manfaatlar o'rtasidagi ziddiyatlarga olib kelishi mumkin. Diniy merosni asrab-avaylash va turizmni rivojlantirish talablari bilan muvozanatni saqlash puxta rejalashtirish, barqaror boshqaruv va mahalliy hamjamiyat bilan hurmatli hamkorlikni talab qiladi.

Xulosa: Dinning turizmga ta'siri murakkab va ko'p qirrali hodisa bo'lib, butun dunyo bo'ylab sayohatchilarning tajribalarini va yo'nalishlarning landshaftlarini shakllantiradi. Ziyorat safarlaridan tortib, madaniy suvga cho'milishgacha, diniy joylar ma'naviy, madaniy va iqtisodiy ahamiyatga ega bo'lgan noyob uyg'unlikni taklif qiladi. Turizm sanoati rivojlanishda davom etar ekan, din va turizm o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni tushunish barqaror turizm amaliyotlarini rivojlantirish, madaniy merosni asrab-avaylash hamda turli kelib chiqishi va e'tiqodiga ega sayohatchilar o'rtasida o'zaro hurmat va tushunishni rag'batlantirish uchun muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. M.T. Aliyeva. Mehmonxona menejmenti. Darslik. - T.: TDIU, 2007. 275-b.
2. Кабушкин Н. И.. Менеджмент туризма. - М.: Новое знание, 2008. 644 с. - СПб.: 17. Биржаков М.Б. Введение в туризм. Издательский Торговый Дом «Герда», 2009. 444 с.. организаций. Учебник –
3. Елизаров Ю. Ф. Экономика М.: Экзамен, 2007. 496 с.
4. Одинцов А.А. Менеджмент организации. Введение в специальность. Учеб. пособ. М.: Экзамен, 2007. 397 с. 20. Козырев В.М., Зорин И.В., Сурин А.И. и др.
5. Менеджмент туризма. Экономика туризма. Учебник (серия менеджмент туризма) (ГРИФ). — М.: Финансы и статистика, 2007. 253 с.